Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016 Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

# 1163

Vragen van het lid **Taverne** (VVD) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *de situatie in Burundi* (ingezonden 28 december 2015).

Antwoord van Minister **Ploumen** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 15 januari 2016).

Vraag 1
Bent u bekend met het bericht «Burundi rebels organise «Forebu» force to oust president»?[1]

Antwoord 1
Ja

Vraag 2
Kunt u een update geven van de meest recente ontwikkelingen in de politieke en sociale situatie van Burundi?

Antwoord 2
Zie brief met kenmerk 2015.665114 die op 8 januari jl. Uw Kamer is toegegaan.

Vraag 3
Kunt u bevestigen dat de Forebu-rebellen zich, naast «het beschermen van de bevolking» en «het herstellen van de Arusha-overeenkomst, als doel hebben gesteld om president Nkurunziza af te zetten?

Antwoord 3
Er is nog veel onduidelijkheid over FOREBU. Het is bekend dat de woordvoerder van de groep, Edouard Nshimirimana, een luitenant-kolonel uit het Burundese leger is, die op 26 september 2015 deserteerde. Hoe groot de groep is die FOREBU vertegenwoordigt is onduidelijk. Na de aankondiging van de oprichting van de rebellengroep op 23 december, waar inderdaad werd gesproken over het afzetten van president Nkurunziza, heeft de groep niets meer van zich laten horen.

[1] Yahoo! News, 23 december 2015 (http://news.yahoo.com/burundi-rebels-announce-group-oust-president-132455351.html)

ah-tk-20152016-1163
ISSN 0921 - 7398
's-Gravenhage 2016

Vraag 4
Hoe beoordeelt u deze ontwikkelingen? Deelt u de mening dat dit een ernstige escalatie is van een situatie die toch al explosief te noemen was? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4
De oprichting van deze rebellengroep kan op zichzelf niet gezien worden als een ernstige escalatie van de situatie. Het kabinet maakt zich al vanaf het begin van de politieke crisis zorgen over het geweld van beide kanten. Het kabinet hield er rekening mee dat een deel van de tegenstanders van Nkurunziza zich zou verenigen en de wapens zou oppakken. Daarbij blijft het onduidelijk hoe groot de aanhang van FOREBU is. De oprichting van FOREBU heeft tot nu toe nog niet geleid tot meer geweld.

Vraag 5
Kan met de oprichting van Forebu volgens u nu gesproken worden van een nieuwe burgeroorlog in Burundi? Herinnert u zich de volgende uitspraak, die u deed tijdens het Algemeen overleg over Burundi op 25 juni 2015: «Dreigt er nu een etnisch conflict? Onze waarneming is dat daar op dit moment geen sprake van is.»? Bent u nog steeds van mening dat er geen etnisch conflict dreigt in Burundi? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5
Het kabinet vindt dat in Burundi sprake is van een politiek conflict, geen etnisch conflict. Sommige politieke leiders proberen de verschillende etniciteiten in Burundi opnieuw tegen elkaar uit te spelen, maar deze retoriek slaat bij de bevolking vooralsnog niet aan. Gezien de geschiedenis van etnisch conflict in Burundi blijft het Kabinet zeer alert op een mogelijke verandering in deze situatie. Het is van groot belang dat de VN en de AU voorbereid zijn, mocht er grootschalig geweld uitbreken. De bereidheid van de AU om een beschermingsmacht naar Burundi te sturen is een belangrijk signaal.

Vraag 6
Kunt u bevestigen dat de Afrikaanse Unie voornemens is een troepenmacht van 5.000 man naar Burundi te sturen, om een einde te maken aan het geweld? Klopt het dat dit initiatief wordt tegengehouden door president Nkurunziza? Gaat u zich in EU-verband hard maken om Nkurunziza onder druk te zetten de troepenmacht alsnog en zo snel mogelijk te accepteren?

Antwoord 6
De Afrikaanse Unie heeft op 17 december Burundi uitgenodigd binnen 10 dagen de aanwezigheid van de beschermingsmissie «MAPROBU» te accepteren. De Burundese regering en het parlement hebben de komst van deze macht geweigerd. De Vrede- en Veiligheidsraad van de AU zal nu waarschijnlijk zijn Algemene Vergadering adviseren om, via artikel 4h van het oprichtingsverdrag, alsnog over te gaan tot het sturen van de beschermingsmissie, zonder toestemming van de Burundese overheid. Het dreigement van president Nkurunziza dat Burundi in dat geval de troepenmacht zal bestrijden is een zeer zorgelijk signaal. Nederland pleit daarom voor een sterke resolutie van de VN Veiligheidsraad, die de regionale verantwoordelijkheid van de AU en de inzet van MAPROBU ondersteunt. De EU heeft bereidheid uitgesproken om de AU missie waar nodig te ondersteunen.

Vraag 7
Welke rol speelt Rwanda in de huidige crisis? Kunt u bevestigen dat Rwanda Burundese rebellen steunt? Zo ja, op welke wijze? Welke consequenties heeft dat voor Nederlandse en Europese hulp aan Rwanda?

Antwoord 7
Vooralsnog heeft Nederland geen bewijs van Rwandese steun aan Burundese rebellen. Ook andere internationale partners hebben geen aanwijzingen voor een dergelijke inmenging van de Rwandese regering.

Vraag 8
Deelt u de mening dat president Nkurunziza en zijn regering volledig verantwoordelijk moeten worden gehouden voor de huidige crisis in Burundi? Zo ja, vindt u ook dat de huidige situatie zich niet langer leent voor de tijdrovende artikel 96-procedure, omdat deze dialoog een doodlopende weg is die alleen maar meer tijd en ruimte biedt aan Nkurunziza? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 8
Nederland keurt geweld van alle partijen af. Niet alleen president Nkurunziza en zijn regering, maar ook de oppositie, met name diegenen die een gewelddadige oplossing voorstaan, zijn verantwoordelijk voor het in stand houden van een fragiele situatie, die kan uitmonden in burgeroorlog. Het is dan ook van het grootste belang dat alle partijen via een inclusieve dialoog een politieke oplossing vinden voor de huidige crisis.
De EU heeft op 8 december de artikel 96 procedure met een negatieve conclusie afgesloten. De EU beraadt zich op maatregelen die in lijn zijn met de uitkomst van de consultaties.

Vraag 9
Bent u, gezien de recente ontwikkelingen, bereid om (1) Nederlandse hulp aan de Burundese regering per direct definitief stop te zetten; (2) u hard te maken voor het per direct stopzetten van EU-consultaties met de Burundese regering; (3) u hard te maken voor het per direct definitief stopzetten van Europese hulp aan de Burundese regering, om daarmee een eenduidig en krachtig signaal af te geven dat Nederland en Europa de houding van Nkurunziza niet tolereren? Zo ja, op welke wijze gaat u dit bewerkstelligen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9
Het is van het grootste belang dat Burundi uit de huidige, gevaarlijke geweldsspiraal komt. Dit kan alleen als alle partijen geweld afzweren en consensus bereiken via een vreedzame dialoog. Het kabinet heeft deze boodschap herhaaldelijk uitgedragen en een duidelijk signaal afgegeven door de hulp aan de Burundese overheid op te schorten. Ook de EU heeft de situatie scherp veroordeeld en heeft individuele sancties ingesteld. Zoals hierboven gesteld, heeft de EU op 8 december de artikel 96 procedure met een negatieve conclusie afgesloten en worden er nu maatregelen voorbereid die in lijn zijn met de uitkomst van de consultaties.
Tegelijkertijd wil Nederland de deur openhouden voor constructieve dialoog en vreedzame oplossingen. Daarom zal Nederland bereid blijven om te praten met alle partijen en vertrouwenwekkende maatregelen, zoals de inclusieve Burundese dialoog, te ondersteunen.